

TREBALLAR L'EVOLUCIÓ DE L'ESCOLA I L'EDUCACIÓ MUSICAL

Títol del projecte: Treballar l'evolució de l'escola i l'educació musical a través de testimonis i experiències personals des de l'aprenentatge realista i cooperatiu (PID212251).

Xavier Motilla, Llorenç Gelabert, Juan José Burgués, Avelina Miquel (GEDHE/IRIE – UIB)

RESUM DEL PROJECTE

El projecte "Treballar l'evolució de l'escola i l'educació musical mitjançant testimonis i experiències personals des de l'aprenentatge realista i cooperatiu" (Motilla i Gelabert, 2021), s'ha centrat en els testimonis orals, i la seva importància com a patrimoni històric educatiu immaterial (Agulló, 2010). S'ha dut a terme al primer semestre del curs 2021-22 a la Universitat de les Illes Balears als estudis de Grau en Educació Infantil i Educació Primària a les assignatures de Pensament i contextos educatius contemporanis i Fonaments de l'educació musical. Es pretenia que l'alumnat s'aproximés al nostre passat educatiu més recent des d'una perspectiva experiencial i vivencial, a través de testimonis orals, treballant l'evolució de l'escola i l'educació musical des de la perspectiva dels seus protagonistes (alumnat i professorat).

L'alumnat ha treballat sobre l'evolució de l'escola i l'educació musical a través dels testimonis personals d'exalumnes, mestres i exmestres, del nucli familiar o entorn proper, de forma vivencial, i dels materials i recursos didàctics que els entrevistats poguessin aportar de forma complementària per acompanyar i il·lustrar les seves experiències, vivències, records, opinions, etc. A través de les entrevistes s'han pogut acostar a com han evolucionat les pràctiques escolars i l'organització dels centres, en general, a quins materials i utensilis didàctics s'han utilitzat a l'escola, a com s'ha treballat a diferents àrees, tant instrumentals com artístiques (amb especial incidència en la música), a com estava dissenyat el temps escolar, els espais, l'exercici de la tasca docent, etc. tant des de la pròpia perspectiva com recents alumnes com de la de persones properes a ells que van aportar el testimoni de la seva experiència escolar (com a alumnes i/o com a mestres).

Els aspectes que s'han treballat des del record propi i dels entrevistats els ha permès tractar l'evolució d'aspectes d'interès no només per a les assignatures participants del projecte sinó que han permès establir punts de contacte i interessos compartits amb altres assignatures de formació bàsica dels graus en Educació Infantil i en Educació Primària que treballen des de l'aprenentatge realista des de fa temps a la nostra universitat (Bases didàctiques i disseny curricular i Organització i gestió educatives), principalment sobre com han evolucionat les concepcions respecte a: com aprèn l'alumnat, com ensenya el docent i com s'organitzen els centres.

En definitiva, la feina feta en el marc del projecte ha servit a l'alumnat per treballar l'evolució de l'escola com a institució i l'evolució de la pràctica escolar des de la pròpia experiència, des de les experiències de persones properes, des de la realitat canviant dels centres al llarg del temps i des de les aportacions de les investigacions desenvolupades per experts del món acadèmic. Així doncs, partint de les experiències prèvies de l'alumnat i contrastant-les inicialment amb les experiències i records d'altres generacions del seu entorn familiar i/o proper i posteriorment fent un contrast amb lectures acadèmiques es pretenia induir-los cap a la reflexió de com ha evolucionat l'escola i l'educació musical per entendre i valorar la realitat actual. El treball realitzat s'ha centrat en un enfocament basat en l'aprenentatge realista partint de l'experiència pròpia per arribar a la teoria (Horthagen, 2010; Esteve, Melief y Alsina, 2010; Esteve, 2013) i a partir del treball amb tècniques cooperatives (Pujolàs y Lago, 2014). A més, els ha permès aproximar-se al patrimoni educatiu immaterial, a la sensibilització sobre la importància de la seva recuperació i adequada preservació, i a treballar amb una de les fonts que ens ajuden a la reconstrucció de les pràctiques escolars (Gelabert y Motilla, 2020).

OBJECTIUS DEL PROJECTE

- Apropar-se al pensament pedagògic innovador contemporani i a la seva vigència actual.
- Conèixer el nostre passat educatiu més proper a través de la immaterialitat de l'escola (testimonis orals).
- Adquirir coneixements històrics educatius sobre l'evolució més recent de l'escola i de l'ensenyament musical mitjançant la realització d'entrevistes a testimonis.
- Aprendre a treballar en equips cooperatius.
- Fomentar el coneixement i l'ús de les TIC i les competències digitals.

RESULTATS I CONCLUSIONS

L'avaluació dels treballs per part del professorat s'ha realitzat a través dels documentals lliurats i projectats i dels dossiers específics lliurats amb la recopilació de les entrevistes, el contrast amb lectures acadèmiques i les reflexions i conclusions a què han arribat grupalment. Així mateix, per saber el nivell de satisfacció dels participants es va aplicar un qüestionari de GoogleForms, que han contestat anònimament i voluntària.

L'experiència positiva de projectes relacionats implementats en cursos anteriors (Motilla, Gelabert, González i Miquel, 2021), en un context de presencialitat adaptada a la docència a la nostra universitat, els treballs realitzats per l'alumnat, la seva implicació en ells i el grau de satisfacció manifestat, ens anima a continuar treballant amb testimonis orals com a recurs didàctic en la formació dels futurs mestres per aproximar-se a l'evolució de l'educació infantil i primària i de l'educació musical. Tot això fomentat el treball en grups cooperatius i treballant des de la pròpia experiència escolar viscuda des d'una perspectiva d'aprenentatge realista (partint de les experiències pròpies, de les de persones properes a altres generacions, de la comparació, contrast i reflexió sobre aquestes experiències i del contrast efectuat amb lectures acadèmiques posteriorment).

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Agulló, M. del C. (2010). La voz y la palabra de los "Tesoros Vivos": fuentes orales y recuperación del patrimonio histórico-educativo inmaterial. *Educatio siglo XXI*, 28/2, 157-178.
- Esteve Ruescas, O. (2013). Entre la pràctica y la teoría. *Comprender para actuar. Ikaros*, 19, 13-36.
- Esteve, O., Melief, K., Alsina, A. (2010). *Creando mi profesión. Una propuesta para el desarrollo profesional del profesorado*. Octaedro.
- Gelabert, Ll., Motilla Salas, X. (2020). Avance en las competencias sociales a través del valor del patrimonio inmaterial o intangible en los estudios de magisterio. Pérez, M.C., et al. *Innovación Docente e Investigación en Educación: Avanzando en el proceso de enseñanza-aprendizaje* (p. 287-298). Dykinson.
- Motilla, X., Gelabert, Ll. (2021). Reflexionar sobre la evolución de la escuela y la educación musical desde el aprendizaje realista y cooperativo en la formación de docentes. Aznar, I., et al. *Desafíos de la investigación y la innovación educativa ante la sociedad inclusiva* (p. 77-88). Dykinson.
- Motilla, X., Gelabert, Ll., González, S., Miquel, A. (2021). Trabajar la evolución de la educación infantil y primaria desde la experiencia de sus protagonistas. *Cabás*, 26, 249-262.
- Horthagen, Fred A.J. (2010). La práctica, la teoría y la persona en la formación del profesorado. *Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 68 (24/2), 83-101.
- Pujolàs, P., Lago, J.R. (Coord.) (2014). *El programa CA/AC (cooperar para aprender/aprender a cooperar) para enseñar a aprender en equipo. Implementación del aprendizaje cooperativo en el aula*. Universitat de Vic.